

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 6438
Tarih : 16.04.2020

- 28209

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdülhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve içtüzüğün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, devletlere kasıtlı ve hukuka aykırı öldürmeden sakınmanın yanı sıra kendi yetki alanında bulunan kişilerin yaşamlarının korunmasına ilişkin uygun tedbirleri alma yükümlülüğü de getirirken mahpusların yaşama hakkının korunması gerektiğini de vurgulamaktadır. Kanunlarda çocukların tutuklanmasının son çare tedbiri olduğu belirtilmiş olmasına rağmen Türkiye'de Adalet Bakanlığının verilerinde 12-17 arası 1778'i tutuklu, 994'ü hükümlü olmak üzere 2800 çocuğun cezaevlerinde bulunduğu belirtilmektedir.

Türkiye'de cezaevlerinde 2009 yılından 2017'nin Mart ayına kadar 18 çocuk yaşamını yitirirken kimisi intihar olarak kayda geçen şüpheli çocuk ölümleri cezasızlıkla karşı karşıya kalmış, hukuk mücadeleleri takipsizlikle sonuçlanmıştır. Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum (CİSST) Derneği'nin Kasım 2015-Haziran 2017 tarihleri arasında çocuk mahpuslara ilişkin yaptığı 68 bilgi edinme başvurusunun 42'sinin cevapsız kalmış olması cezasızlık uygulamalarını ortaya koymaktadır.

Türkiye AIHM tarafından hapisanede ölen çocuk mahpus Bilal Çoşelav davasında sözleşmeden kaynaklanan yaşama hakkını korumadığı için 2012 senesinde tazminata mahkum edilmiştir.

Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun çocuk koğuşunda tutulan 17 yaşındaki Veli Ersoy, kuruma alındığı günden iki gün sonra kendisini astığı iddiasıyla yoğun bakıma alınmış ve 30 Haziran 2019 tarihinde yaşamını yitirmiştir. 2015 senesinde Trabzon E Tipi Kapalı

Ceza İnfaz kurumunda 13 yaşındaki Emirhan Nas'ın ölümü hakkında savcılık tarafından takipsizlik kararı verilirken Anayasa Mahkemesi 17.07.2019 tarihli kararıyla tutuklamanın son çare olması gerektiği hatırlatılarak Emirhan Nas'ın tutuklanmasında **kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine** karar vermiştir. 2014 yılında Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşamını yitiren 15 yaşındaki Onur Önal'ın yargılama dosyasında hapishane idaresinin sorumluluğuna gidilmemiştir.

Yine 07.04.2020 tarihinde ise İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda 2 aydır tutuklu bulunan 17 yaşındaki Ali Erdoğan'ın tutulduğu koğuştaki öldürülmüş ya da ölüme sürüklenmiş olabileceğine yönelik iddialar vardır. Ali Erdoğan'ın 03.04.2020 tarihinde annesi Fadime Erdoğan'ı aradığı, kendisini rahatsız eden kişilerden bahsettiği annesinin açıklamalarında mevcuttur. Ertesi gün 04.04.2020 tarihinde saat 15.30 sıralarında Şakran Cezaevinden bir memurun anneyi arayarak oğlunun 'kendisine zarar vermiş olduğu' bilgisi vermiştir. Çiğli Bölge Hastanesinde yattığı hastaneye giden anneye "oğlunuz yoğun bakımda yatıyor, bilgi veremiyoruz, kendisini gösteremiyoruz, bizden haber bekleyin" dendiği ve 07.04.2020 tarihinde hastaneye tekrar gidildiğinde ise "hastanız vefat etmiştir" şeklinde bilgi verilmiştir. Cezaevi memurunun aranarak Ali'nin neden ve nasıl canına kıydığı hakkında bilgi almak isteyen ailenin İHD İzmir Şubesine yaptığı başvuruda ve basında yer almaktadır.

Cezaevi psikologunun "Ali Erdoğan şen şakrak bir çocuktan nasıl böyle bir şey yaptı inanmıyorum" şeklindeki ifadeleri yine basında yer almıştır.

Ali Erdoğan'ın yaşamını yitirmesinin ardından yetkililerce COVID-19 testi yapılacağı bilgisi verilirken ailenin çocuklarının vücudunda morluklar olduğu yönündeki açıklamaları şiddet ihtimalinin de bulunduğunu göstermektedir.

Türkiye'de çocuklar hapishanelerde ciddi hak ihlallerine uğruyor ve insan haklarına aykırı şartlarda yaşamaya mahkûm ediliyor. Cezaevlerinde yaşanan ölümlerin ardından verilen cezasızlık kararları ile devletin kontrolü altındaki hapishanelerde tutulan çocukların ölümlerinin dahi kamu idarelerinin sorumluluğunu harekete geçirmede, bağımsız ve sivil denetime kapalı tutulan bu kurumlarda şiddet ve hak ihlallerinin devam etmesine göz yumulduğunu gözler önüne sermektedir. Ayrımcı, eşitsiz infaz paketinin de gösterdiği gibi çocuk mahpuslar Corona Virüs salgınına karşı da korunmamıştır.

Bu bağlamda;

28209

- 1- 2017 yılından 2020 yılının Nisan ayı itibarı ile cezaevinde kaç çocuk tutuklu ve kaç çocuk hükümlü vardır?
- 2- Ali Erdoğan'ın annesine 'koğuşumda beni rahatsız eden kişiler var' yönündeki şikayeti ile vücudundaki morlukların nedeni araştırılacak mıdır?
- 3- Ali Erdoğan'ın koğuşunda öldürülmüş olma ihtimali tarafız ve titiz bir şekilde araştırılmış mıdır?
- 4- Ali Erdoğan'ın yaşamını yitirmesine dair ailenin de talebi doğrultusunda ihmaller ve ihlallerin neler olduğuna yönelik soruşturma başlatılmış mıdır?
- 5- Ali Erdoğan'ın cezaevi doktoru ile yapmış olduğu görüşmelerin ayrıntıları istenmiş midir?
- 6- 2017-2020 Nisan ayına kadar Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarından hak ihlali, işkence ve kötü muameleye dair yapılan başvuru sayısı kaçtır?
- 7- 2017-2020 Nisan ayına kadar Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında hak ihlali, işkence ve kötü muameleye dair yargılanan, hakkında soruşturma açılan ve disiplin cezası alan görevli sayısı kaçtır?
- 8- Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında hak ihlallerinin yaşanmaması, ulusal ve uluslar arası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik yapmış olduğunuz herhangi bir çalışmanız var mıdır?
- 9- Yürütülen adli ve idari sürecin gerçeği ortaya koymak adına titizlikle takip edilmesi ve bundan önce hapisanelerde gerçekleşen çocuk mahpus ölümlerinde olduğu gibi cezasızlıkla sonuçlanmaması için Bakanlığınızca herhangi bir çalışma var mıdır?
- 10- Kanunlarda, AYM Kararlarında ve Pekin ve Havana Kurallarında çocukların tutuklanmasının son çare tedbiri olduğu belirtilmiş olmasına rağmen Türkiye'de bu kurallar ve kararların ihlal edilerek çocuk mahpus sayısının hızla artmasının nedeni nedir?
- 11- Türkiye'de yönetenlere içeridekiler üzerinde tahakküm hakkı ve olanağını, insan hakları ihlalleri yaratmaya uygun zeminleri ortadan kaldıracak, cezaevlerindeki kapalılığa son verip şeffaflığı sağlayacak, insan hakları kurumlarına, sivil toplum örgütlerine ve derneklere cezaevlerinin kapılarını açmaya yönelik bir çalışmanız olacak mıdır?